

6 VINKKIÄ raivausprojektia varten

1. Ota selvää, mitä säilytät: kurkista laatikoihin ja tee kaikesta lista. Älä kauhistele, vaan tee tämä lempeästi! Tiedosta, että liika on liikaa, ja siitä on vain haittaa.
2. Ota selvää hyväntekeväisyyskohteista, jonne voit helpoimmalla mahdollisella tavalla lahjoittaa käyttökelpoiset, mutta itsellesi turhat tavarat.
3. Harjoittele helpon kohteen raivauksella, vähennä isoja määriä kohtuulliseksi ja heitä kaikki rikkinäinen pois.
4. Tee suunnitelma koko asutosta vähittäiselle painolastin keventämiselle, varaa aikaa, äläkä yritä mahdottomia.
5. Etsi itsellesi raivausystäviä ja/tai tilaa porukalla paikallinen ammattijärjestäjä pitämään luentoa (www.ammattijarjestajat.fi).
6. Muista huumori ja nauti pienistäkin tuloksista. Viimeisessä puvussa ei ole taskuja...



Tavaran järjestäminen auttaa

Syy ammattijärjestäjien toimenkuvalla on länsimaisen elintason tuoma tavaramäärä talouksissa. Tavaroita on usein niin paljon, ettei niiden haltija edes tiedä tai muista, mitä omistaa. Varsinkin, jos on omaksunut shoppailevan elämänsenteen, voi käydä niin, ettei uusille tavaroille löydy enää paikkaa. Komerot ovat täynnä, samoin piirongit, varastot, vintit ja pahimmissa tapauksissa koti on kuormitettu lukuisin lattialla lojuvin ja pinotuvin laatikoin, joiden keskellä risteilevät polut huoneesta toiseen.

– Liika tavara stressaa, vaatii jatkuvaa huomiota ja aikaa sekä pahimmassa tapauksessa edistää erakoitumista ja vähentää sosiaalista kanssakäymistä, te Velde-Luoma tähdentää.

Parhaassa tapauksessa turhan tavaran vähentäminen ja looginen järjestäminen, edistää kodin turvallisuutta, viihtyisyyttä ja luosäästöjä. Isompaa asuntoa ei tarvitakaan, kun liiasta tavarasta luovutaan.

Sähköpostitkin ovat tavaroita

Esineet joutuvat tarkemman inventaarion kohteeksi yleensä muuttotilanteessa.

Heille, jotka ovat asuneet samassa kodissa vaikkapa neljäkymmentä vuotta, tavarat ovat saaneet kerääntyä luontevasti. Anne te Velde-Luoma ei rajaa tavaramäärää pelkästään fyysisiin, kosketettaviin asioihin: myös tekstiilit, sähköpostit ja digitaaliset tallenteet ovat tavaraa siinä missä Arabian kahvikupitkin.

– Olemme sokeutuneet tavaralle. Emme miellä pursuilevaa sähköpostilaatikkaa tavaransäilöntäpaikaksi, te Velde-Luoma muistuttaa. Vauhtiin pääsee kyseenalaistamalla jokaisen tavaransa: ”mitä tällä tavaralla teen” ja ”miksi tätä säilytän?”

Vastaukset perustelevat, onko jokin tavara säilytettävä vai pois heitettävä.

Tavaran määrä on lisääntynyt nousevan elintason myötä. Kotitaloudet pullistelevat tavaraa, olipa se tarpeellista tai ei. ”Älä vaan avaa sitä komeroa”, saattaa olla neuvo, jonka noudattamatta jättäminen voi johtaa tavaravyöryn alle joutumiseen.

Toipuessaan vuonna 2004 rintasyöpähoidoista Anne te Velde-Luoma oivalsi, mitä hän elämältä haluaa. Graafinen suunnittelu tietokoneen ääressä oli luovaa, mutta yksinäistä puuhaa. Oivallus purkautui sanoiksi:

– Haluan olla ihmisten kanssa tekemisissä. Vastaukseksi te Velde-Luoma huomasi ottavansa osaa Professional Organizer -koulutukseen, jonka päätteeksi hän valmistui ammattijärjestäjäksi. Hollannissa ammatti oli jo vakiinnuttanut asemansa, ja USA:ssa ammatissa toimivia oli ollut yli 25 vuoden ajan.

Kesälomallaan Suomessa vuonna 2008 te Velde-Luoma päätti ottaa yhteyttä suomalaisiin kollegoihin, mutta huomasi olevansa ainut ammatinharjoittaja ja koko Skandinaaviassakin ensimmäinen.

– Tarjosin keväällä 2009 tavaranhallinnan kurssia ainakin kolmelle työväenopistolle, joista yksi otti kurssin ohjelmistoonsa hiukan epäillen, te Velde-Luoma kertoo.

Lopputuloksena oli, että kurssi täyttyi parissa minuutissa ja jonotuspaikoilla oli pitkälti toistakymmentä.

Henkilökohtaista apua kaaoksen keskellä eläville

Nykyään ammattijärjestäjän ammatista jo tiedetään. Asiakkaat ovat silti varovaisia turvautumaan ammattilaisen apuun, vaikka palvelu on kotitalousvähennyskelpoista.

– Ihmiset ovat kovin varovaisia päästämään kotiinsa ketään. Koti kun on kovin henkilökohtaista aluetta ja tavarat myös, te Velde-Luoma kertoo.

Paitsi yksityistaloudet, myös neuvolat, sairaalat, palvelutalot ja lukuisat muut kohteet olisivat te Velde-Luoman mukaan otollisia kohteita, sillä ne voisivat opastaa omia asiakkaitaan hallitsemaan tavaramäärää.

– Teemme luottamuksellista työtä ja meillä on vaitiolovelvollisuus. Emme määrää, mitä heitetään pois tai mitä ei; asiakas tekee kaikki päätökset, Anne te Velde-Luoma kertoo ammattijärjestäjien puolesta.

Hallitsenko minä tavaraa vai tavara minua?

Tavaroiden raivaus
vaatii päättävyyttä
ja rohkeutta.



Anne te Velde-Luoma opastaa tavarakaaoxsen keskellä eläviä muun muassa kirjassaan Kaaoksen kesyttäjä. – Kulutusyhteiskunta ruokkii vimmaa hankkia aina vain lisää tavaraa, Anne te Velde-Luoma sanoo.

Anne te Velde-Luoma

- * Ammattijärjestäjä, Professional Organizer.
- * Opiskeli venäjän kieltä ja kirjallisuutta sekä skandinaavisia kieliä Helsingin yliopistossa.
- * Muutti Hollantiin 1986, jossa perusti perheen ja suoritti ammattijärjestäjän tutkinnon vuonna 2000.
- * Nykyään viettää aikaa yhä enemmän kotimaassa konsultoiden yksityisiä kotitalouksia sekä kouluttaen ammattijärjestäjiä.
- * Perusti Suomen ammattijärjestäjät ry:n 2011 kollegojen Tuula Lahtisen ja Maria Laitisen kanssa.
- * Kirjoittanut kirjan Kaaoksen kesyttäjä vuonna 2010.

Neljän osaston järjestelmä

Tavarain poisheittäminen ei ole te Velde-Luoman mukaan itsetarkoitus, vaan joskus sen järkevä järjestäminen riittää.

Te Velde-Luoman mukaan raivaus on paras aloittaa pienestä kohteesta, jonka sisältämiin tavaroihin ei liity paljon tunnesiteitä: sellainen voisi olla kylpyhuoneen kaappi tai keittiön kuivamuonakaappi.

Raivauksen työkaluksi hän ehdottaa neljän osaston järjestelmää, jossa yhteen osastoon siirretään kaikki se, joka kelpuutetaan jäämään. Tällaisia ovat joka päivä tarpeelliset tavarat. Toinen osasto nimitetään tavaroille, joiden oikea säilytyspaikka on jossain muualla asunnossa. Kolmannen osaston sisältö annetaan kierrätykseen tai myydään pois kirpputorilla. Neljäs osasto perustetaan hävitettävälle tavaraminulle eli roskalle.

Raivausta pieninä annoksina

Te Velde ehdottaa osastoinnin avuksi hankkimaan neljän laatikon lisäksi muistiinpanovälineet, siivousvälineet ja ajastimen.

– Kukaan ei jaksakaan iltatolkulla ja viikkokäynnillä raivata tavaroita. Siksi on hyvä päättää jokin ajanjakso – harjoitellessa riittää vajaa tuntikin – jolloin keskitytään tavaroiden lajitteluun, te Velde ehdottaa.

Lisäksi hän kannustaa esimerkiksi naapuruksia tsemppaamaan toisiaan: avun pyytäminen raivaamiseen on sallittua, jopa suositeltavaa. Ammattiraivaaja antaa ohjeeksi myös raivattavan tilan rajoittamisen. Raivatavaksi voi ottaa vaikkapa tietyn nurkan huoneesta, kylpyhuoneen komeron tai sängyn alusen. Kun yksi kohde on raivattu, se antaa voimia jatkaa toiseen kohteeseen.

– Hyvä musiikki auttaa jaksamaan, samoin virkeä olotila, joten nälkäisenä tai väsyneenä ei kannata ryhtyä tavarain perkaukseen, te Velde-Luoma kertoo.

Muistilistaan kerätään asiat, jotka vaativat erityishuomiota, kuten puuttuvat säilytystarvikkeet tai korjattavat seikat.

– Jos ajastin soi, ennen kuin ehdit tehtäväsi loppuun, jatka toisen kerran. Kokemus auttaa arvioimaan tavaroiden käsittelyn vaatimaa aikaa.

Enemmän elämän sisältöä kuin tavaraa

Kursseillaan te Velde-Luoma käyttää aikajanaa auttaakseen opiskelijoita suhteuttamaan oman elämäntilanteensa.

– Jos henkilö on yli 50-vuotias ja eliniänodote on 70–80 vuotta, on hyvä miettiä, mitä tarvitsee tulevina vuosinaan. Tämä on mahdollistanut monet kurssilaiset miettimään asioita uudella tavalla, te Velde-Luoma kertoo.

Hän lisää, että viidenkymmenen ikävuo- den jälkeen voimat ja kyky päätöksentekoon vähenevät. Siteet tavaroihin ovat kiinteät. Tavarain luopuminen voi olla suuren tuskan takana.

– Mieluiten ikäihmiset voisivat kerätä kokemuksia ja ystäviä kuin tavaraa. Elämän merkitys on kuitenkin siinä, että on hyvä olo, te Velde-Luoma muistuttaa.

Tottahan tavarat ja esineet saavat olla ilon ja inspiraation lähteenä, mutta suhtautumistavassa voi olla eroja: hallitsenko minä tavaraa vai tavara minua?

– Raivaus on paras aloittaa pienestä kohteesta, jonka sisältämiin tavaroihin ei liity paljon tunnesiteitä.

– Ikävistä asioista muistuttavat tavarat voi heittää pois, te Velde-Luoma sanoo ja mainitsee esimerkkinä epäonnistuneen avioliiton hääpuvun.

Elämää tukevat asiat voi jättää.

– Ne, jotka vievät energiaa tai aiheuttavat huonon olon, jätetään pois ja keskitytään positiivisiin asioihin.

Päätös luopumisesta vaatii voimaa

Tavarain luopuminen voi tuntua pelottavalta, mutta vastalahjaksi saa tilaa ja aikaa, kun velvoittavat ja stressaavat kasat ja varastot ovat poissa. Uusia hermorotoja aivoihin saa, kun opettelee uusia rutiineja ja saa uusia asioita elämään.

– Ihminen, joka ei ole kehdannut pyytää tuttaviansa kahville kotiinsa, voi saada uuden sosiaalisen elämän tavaravuo- rten hävittyä, te Velde-Luoma kertoo.

Kaikenkaikkiaan liiallisesta tavaramäärästä luopumisen jälkeen tuloksena on turvallinen koti: ei pihuja, ei vaarallisia laatikkopinoja, ei allergiaa aiheuttavaa pölymäärää eikä paloturvallisuutta uhkaavia esteitä.

Kotona voi näin ollen asua pidempään, kun koti on turvallinen ja tarpeeksi tilava omaan käyttöön. Siivoaminen helpottuu, jolloin terveydentila saattaa kohentua. Hiiret ja tuholaiset pysyvät poissa siististä kodista. Erakoituminen vähenee ja elämälaatu kohenee vierailujen mahdollistumisen myötä.

– Moni ei voi edes ottaa siivoajaa, sillä siivoaja ei mahdu tavarain keskelle, eikä näin ollen voi tehdä tehtävänsä, te Velde-Luoma kertoo pahimmista tavarakaaoxsen keskellä asujista.

Kodista voi tulla virkistävä paikka, jossa tavarat ovat järjestyksessä ja helposti löydettävissä. Tämä on tärkeää erityisesti muistin huonontuessa. □

teksti ja kuvat: TIINA TENKANEN



Hallitsenko minä tavaraa vai tavara minua?

Löydätkö itsesi?

Kirjassaan *Kaaoksen kesyttäjä* Anne te Velde-Luoma luettelee kahdeksan kaaokselle altistuvaa persoonallisuustyyppiä.

1. Täydellisyys tavoittelija odottaa tavarakaaoxsen keskellä kaiken kattavaa ja ylivoimaisen hyvää arkistointimenetelmää, sillä puolittainen järjestys ei hänelle kelpaa. Siksi tavarat ovat jatkuvassa odotustilassa, kaaoksessa.

2. Taivaanrannanmaalari aloittaa uusia, mielenkiintoisia projekteja yksi toisensa jälkeen. Hän ei saa vietyä niitä loppuun, sillä seuraava, entistä mielenkiintoisempi projekti vie huomion ja ajan. Keskenjääneet tilkkutäkit, valokuvakollaasit, tuunattavat vaatteet ja vanutettavat joulukoristeet jäävät näkyville muistuttamaan itsestään ja loppuun saatettavista tehtävistä.

3. Esteetikon kiinnostuksen kohteet ovat laajat ja siksi hänen kotinsa muistuttaa kauriine ja erikoisine mutta runsaslukuisine tavaroineen yhä enemmän kotimuseota. Pölyjen pyyhkiminen tavaroista saattaa viedä jopa pari työpäivää viikossa.

4. Tuunaaja on sukua esteetikolle – useimmiten mies. Hän kerää kaikenikäisiä laitteita ja niille varaosia. Puoliso ei välttämättä ymmärrä harrastuksen tärkeyttä, vaan harmistuu uudelleen koottavan auton moottorin viemään tilaan olohuoneessa.

5. Hamstraaja on takavuosien suosikkisarjan Tankki täyteen! hahmon Sulo Vilenin hengenheimolainen. Silloin ostetaan, kun halvalla saa! Myös kaksi yhden hinnalla on ohittamaton mainoslause ja niinpä hamstraajalla saattaa olla tavaraa yksi autotallillinen. Tarvetta tavarain hyötykäyttöön tulee vain kovin harvoin...

6. Suorittaja suorittaa tavaroiden kautta. Hän säilyttää yhdistyksen pöytäkirjat ja muistiot sekä edesmenneiden sukulaisten tavarat säntillisesti, sillä ei ole saanut lupaa heittää niitä pois.

7. Maailmanparantaja-murehtija-vastuunkantaja säästää kaiken. Esimerkiksi leipäpussin sulkijat täyttävät monta laatikkoa, vaikka yhdelläkin voisi pärjätä. Mutta koskaan ei tiedä, milloin alkaa pula-aika, ja silloin voivat leipäpussinsulkijatkin tulla tarpeeseen. ”Aika tavarain nauttii” ja ”On mistä ottaa” kuuluvat hänen lausumiinsa.

8. Pröystäilijä halveksii mapittamista ja arkistointia. Sellaiseen ei hänen kallisarvoinen aikansa riitä. Lisäksi rahaa on sen verran paljon, että jos esimerkiksi leivänpaahdinta ei järjestyksen puutteen vuoksi löydy, uuden voi aina ostaa. Niinpä pröystäilijä saattaa omistaa esimerkiksi muutaman sahan: yksi on esillä, toiset kadoksissa.